

№40

Дзвоник

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, липень, 2010 рік

Прийшов Спас - бери рукавиці про запас

Дзвоник (Clopotel)

№ 40, 2010 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Дзвоником** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри
- * розумні поради

Дзвоник завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Леся УКРАЇНКА

Тиша морська

В час гарячий полудневий
Виглядаю у віконце:
Ясне небо, ясне море,
Ясні хмарки, ясне сонце.

Певно, се країна світла
Та злотистої блакиті,
Певно, тут не чули зроду,
Що бува негода в світі!

Тиша в морі... ледве-ледве
Колихає море хвилі;
Не колишуться од вітру
На човнах вітрила білі.

З тихим плескотом на берег
Рине хвилечка перлиста;
Править хтось малим човенцем,
В'ється стежечка злотиста.

Править хтось малим човенцем,
Стиха весла підіймає,
І здається, що з весельця
Щире золото спадає.

Як би я тепер хотіла
У мале човенце сісти
І далеко на схід сонця
Золотим шляхом поплисти!

Попливла б я на схід сонця,
А від сходу до заходу,
Тим шляхом, що проложило
Ясне сонце через воду.

Не страшні для мене вітри,
Ні підводні каміння, –
Я про них би й не згадала
В краю вічного проміння.

Ірина ПРОКОПЕНКО

Сонце, сонечко та соняшник

Починався літній день. На листі дерев переливалися всіма барвами райдуги крапельки роси. Співали птахи, тягнулися квіти до Сонця, а над ними басовито гудів Джміль:

- Ж-ж-жарко... - йому й справді було жарко. - Ж-ж-жорстоке Сонце, ж-ж-жорстоке.

Почуло Сонце та й каже:

- Кожен день я проміння на землю посилаю, щоб черешні скоріш дозрівали, щоб пташки співали, щоб діти смаглявими ставали, а він... він мене жорстоким назвав.

Образилося Сонце та й сховалося за хмару. Похмурно на світі стало, квіти пелюстки згорнули, птахи замовкли, мурахи входи та виходи своїх домівок закривати почали.

- Що робити? Що робити? Як без Сонечка нам жити? - зашепотіли Дерева.

- Я тут, ось я, - сказав хтось тоненьким голоском і всі побачили маленького, червонокрилого жучка, якого й справді Сонечком звали.

- А ти можеш землю зігрівати? - спитали Дерева.

- Ні.

- А можеш так зробити, щоб черешні поспіли?

- А щоб діти засмагли?

- І цього не вмію, - зітхнуло Сонечко, - я тільки попелиць знищую, червців, клі-

щиків, павутинних та інших дрібних шкідників.

- І за це тобі, Сонечко, спасибі, - вклонилися Дерева і знов зашепотіли:

- Що робити? Що робити? Як без Сонечка нам жити?

- Може, я зумію допомогти? - спитав Соняшник. Він теж був на Сонце схожий: кругла голівка у жовтогарячих променях.

- А ти можеш землю зігрівати? - спитали Дерева.

- Ні.

- А зробити так, щоб черешні поспіли?

- Ні. Не можу...

- А щоб діти засмагли?

- І цього не вмію, - тихо мовив Соняшник, - я тільки насінням людей годую.

- Це ж добре! Спасибі тобі, Соняшнику, - вклонилися Дерева.

А Джміль знов гудів.

- Ж-ж-жаль, квіти пелюстки згорнули, ж-ж-жаль.

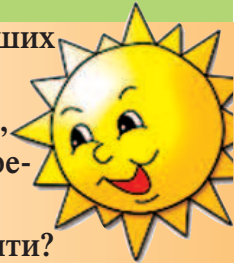
- Жаль! - обурилися Дерева. - А хто Сонце образив, хто його жорстоким назвав? Все ти, все ти, Джмелю!

Вони так розхвилювалися, так розгойдалися, аж вітер знявся, Злякався Джміль, почав у Сонця пробачення просити:

- Ж-ж-жити без тебе не можна, пробач мені, пробач.

Виглянуло Сонце з-за хмари, посмінулося привітно. Зраділи дерева, пташки защебетали, квіточки розкрилися, а Джміль над ними гудів:

- Ж-ж-жарко... але не дуже, але не дуже...

Людмила ДОРОШ

Русалчин тиждень

Леся завжди любила відвідувати бабусю, яка жила в селі, бо від неї вона чула та навчался стільки всього цікавого. Не раз вона навіть дивувалася: як може бабуся так багато всього знати та пам'ятати?

У Лесиному дитсадку розпочалися канікули, тож дівчинка знову з радістю приїхала до бабусі. Вже вечір узяв у свої обійми затихле після натрудженого дня село, цвіркуни колисали своїм співом, а черешні ніби посміхалися дівчинці згори, а бабуся все поралася по господарству. Ось Леся побачила, як вона почала витягати плетені кошики.

– Бабусю, а то для чого? – запитала дівчинка.

– Ви, місцеві, вже не дотримуетесь цих свят, а от в селі давні звичаї дотримуються і святкуються й дотепер. Наближаються Зелені свята, внучко, і треба підготуватися до них, як слід. Тож завтра я піду збирати різні пахучі трави.

– Ой, бабусю, а не візьмеш і мене з собою?

– Чому б ні, дитинко, якщо ти справді цього хочеш – візьму.

Цієї ночі Леся спала досить неспокійно: їй снилися луки, трави, вона уві сні все збирала і збирала тра-

ви й квіти, але її кошик все не наповнювався і вона хвилювалася, що розчарує свою бабусю.

Коли півні заспівали свою першу пісню, Леся прокинулася.

– Внучечко, поспи, ще ж рано! – помітила її бабуся, яка завжди вставала раненько, бо, як казала вона дівчинці, на старості їй вже не спалося, тож вона поралася біля хати та господарства.

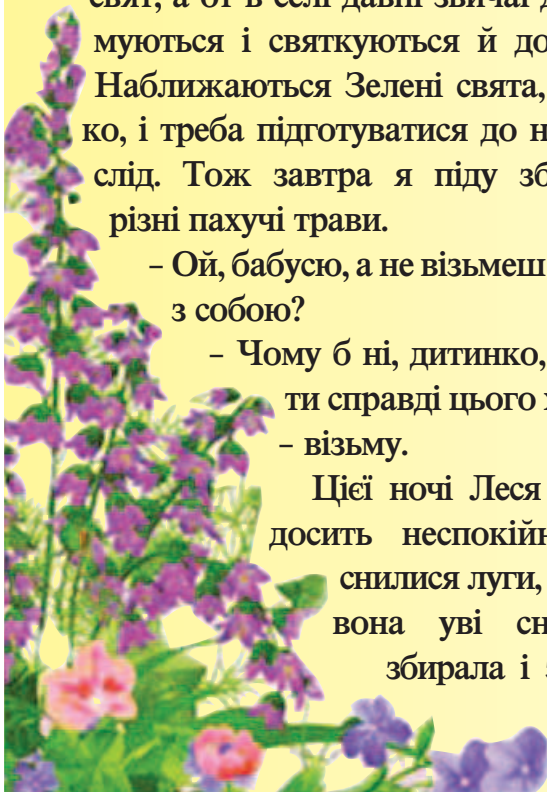
– Так треба ж іти за травами, бабусю. Бабуся засміялася:

– Лесю, ми підемо вдень, коли яскраво світитиме сонечко і я навчу тебе розрізняти трави. Але якщо ти вже прокинулася, ходи сюди, – бабуся вийняла малесеньку пляшечку. – Це роса, Лесю, зібрана мною сьогодні до сходу сонця. Я змажу нею твої оченята, щоб ти завжди мала добрий зір, так каже давній звичай.

А сонечко піднімалося все вище і для Лесі нарешті настала довгождана мить: вони вирушили в луг. А там, матінко рідна, стільки різних трав, польових квітів!

– Ось дивись, внучко, ми будемо збирати цю маленьку й низеньку рослину з рожевими квіточками – це пахучий чебрець. А он там – сині васильки та полин, який, навіть якщо не має квітів, дуже приємно пахне.

(Продовження на 6 сторінці)

Ліна КОСТЕНКО

Кольорові миші

Давно,
іще в шістсот якомусь році,
ну, цебто більш як три віки тому,
коли носили шпаги ще при боці
і розважали стратами юрму,
коли відьом палили при народі,
коли наук не знали ще ладом, –

кажу, давно, кажу, у Вишгороді
підсудна Анна стала пред судом.

Було тій Анні, може, десять рочків,
її привів розлючений сусід.
Багряне листя, кілька тих листочків,
останнє листя із кленових віт
було на стіл покладене, як доказ,
і шаруділо тихо на сукні.
Осіннє сонце, яблуко-недоквас,
стояло в голих кленах у вікні.

І той сусід сказав тоді у тиші:
– Панове судді! Я її привів.
Вона робила... кольорові миші
з оцих ось жовтих і сухих листків.
Ото складе листочок до листочка,
два рази хукне – так і побіжать.

У мене діти, в мене син і дочки,
у них цяцьки так жужмом і лежать.
Вони були нормальні і здорові,
а ця чаклунка збила їх з пугтя.
Вночі їм сняться миші кольорові.
Од тих мишей немає нам життя!

Тоді суддя в судейській чорній мантиї
сказав:

– Життя – це справа без гарантії.
Чаклунок ми караєм по закону.
Перехрестіться, пане, на ікону.
Скажіть суду: вона із димаря
вночі літала чи згасила зірку?
Чи вам ті миші згризли сухаря,
а чи прогризли у підлозі нірку?

Сусід сказав, що миші ті якраз
такої шкоди не чинили зроду,
що в господарстві наче все гаразд,
а йдеться швидше про моральну
шкоду.

Суддя спитав: – Вони на вас гарчать?
– Та, – каже, – ні. Але вони яскраві. –
Два рази хукнув писар на печать.
Сиділа тихо дівчинка на лаві.

Був сірий день. І сірий був сусід.
І сірий стіл. І сірі були двері.
І раптом нявкнув кольоровий кіт.
Залив чорнилом вирок на папері.

(Початок на 4 сторінці)

А ще можеш збирати ось ці сині волошки, безсмертник чи материнку, – і бабуся показувала Лесі всі ці рослини.

– Бабусю, а чому треба збирати ці рослини?

І бабуся почала розповідати:

– Цей звичай існує вже дуже й дуже давно, ще до початку християнства, і в народі це свято називають Зеленим або Трійцею, воно завжди припадає наприкінці весни і знаменує початок літа.

– А квіти й трави для чого, бабусю?

– Ними ми встелимо прибрану підлогу, прикрасимо ікону. Це називається квітчанням хати. В народі кажуть, що так ми вшановуємо душі померлих, які в цей день відвідують свою хату, а також оберігаємося від мавок, бо для нас, хрещених, ці трави є пахучими, а для них – смердючими, тож вони не наважуються увійти. А ще, – казала бабуся, виймаючи з кошика хліб із житнього борошна, – треба розділити на шматки цей житній хліб і покласти його для мавок на ниву – щоб жито родило.

– Ой, бабусю, та й багато ж всякого пов'язано з мавками! Чому ж вони такі лихі?

– А тому, внучко, що колись вони були дівчатами, які втопилися, і на це свято піднімаються з дна водойм і дивляться, чи шанують люди їхню пам'ять. В зелений тиждень не радять дівчатам та хлопцям ходити самим в ліс чи поле, бо русалки можуть їх залоскотати. А дівчата навіть носять при собі полин, бо русалки бояться його.

Ще багато цікавого розповіла бабуся Лесі, а, розповідаючи, її руки продовжували збирати до кошика квіти й трави. Ледь змогли донести вони все зібране до

бабусиної хати. А там все було чисте й прибране, тож їм не лишилося нічого іншого, як встелити підлогу запашним зіллям, запалити лампадку біля ікони та оздобити її польовими квітами й травами.

Закінчивши роботу, Леся з бабусею сіли на лавці перепочити. Причепурена хата дивилася на них усміхненими очима, вогник лампадки і собі підморгував весело, мовляв: так-так, тепер ви дійсно готові до цього свята!, а пахощі трав приємно лоскотали ніздрі. Вся ця атмосфера наповнила Лесю дивним відчуттям і, відпочиваючи після такого повного і цікавого дня, вона відчувала себе якимось піднесено, спокійно й затишно.

Незабаром почали бити церковні дзвони і потихеньку на вулицях села почали з'являтися люди, які, як здалося Лесі, мали такий же піднесений настрій, як і в неї. Вони поспішали до церкви.

– Бабусю, а не слід би й нам піти до церкви? – запитала внучка бабусю.

Бабуся тепло усміхнулася їй і пригорнула до себе:

– Аякже, дитинко, – і подала їй віночок, сплетений із польових квітів. – Це для тебе, Лесю, він захищатиме тебе від злої напасти

Біля церкви дівчинка побачила святково одягнених людей, дівчаток у віночках із живих польових квітів та трав, як і у неї. Бабуся пригорнула внучку до грудей і дівчинці стало так тепло й затишно на душі, як ніколи. А коли всі схилили голови в молитві, вона й собі заплющила очі і почала благати для бабусі багато здоров'я, щоб вона ще прожила багато-багато років і навчила її всьому тому, чим багатий український народ.

Наталя ЗАБІЛА

МЕТЕЛИК

Я біжу, біжу по гаю,
Я метелика спіймаю.
А метелик не схотів –
Геть від мене полетів.

Сів метелик на травичку,
Може думав, не помічу?
Блиснуть крилечка ясні –
Зразу видно вдалині.

Сів метелик на листочок –
Може, там сховатись хоче?
Блиснуть крилечка рябі –
Не сховатися тобі!

Полетів він на лужок,
Приховався між квіток.
Я іду, іду, іду –
Метелика не найду.

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

КЛИКАЛИ ДОЩИК

Ми кликали в понеділок:
– Лийсь, дощику, на барвінок! –
А його нема.

Ми кликали у вівторок:
– Лийсь, дощику, на яворок! –
А його нема.

Ми кликали у середу:
– Лийсь, дощику, на березу! –
А його нема.

Ми кликали у четвер:
– Лийсь, дощику, на чабер! –
А його нема.

Ми кликали у п'ятницю:
– Лийсь, дощику, на м'ятницю! –
А його нема.

Ми кликали у суботу:
– Лийсь, дощику, на салату! –
А його нема...

Та покликали в неділю –
Цілий цебер дощик вилляв:
На барвінок,
На яворок,
На березу,
На чабер,
На м'ятницю,
На салату,
На голівоньку чубату! –
Буде зелено тепер!

Євген ГУЦАЛО

ЖУРАВЛІ У КОНОПЛЯХ

Вийшов дід із конопель.
Дід – неначе журавель.

Вийшла баба з конопель.
Баба наче журавель.

А за ними з конопель
Вийшов справжній журавель.

Другий справжній журавель
Виглядає з конопель.

Виглядає з конопель:
А де третій журавель?

А де третій журавель,
Що не видно з конопель!?

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

ГУСЕНЯТКО

Гусенятко розплющило одне очко, потім друге, пискнуло і – народилося. Мама подивилась на нього, вкрила його крилом і заплакала: вночі гуси мали відлітати. Її чоловік з табуном і старшими дітьми зранку подався політати над полем і плавнями перед відльотом. Гуска лишалася на пізнім своїм осіннім яйці. Вона ще мала надію, що з цього яєчка нікого не буде, – аж на і є, знайшлося: згорблене, вогке, сумне, з прилиплюю шкаралупкою на дзьобику, гусенятко обсихало під маминим крилом і не знало, що двоє його братів і четверо сестричок народилися ще у травні, весною, коли ї треба, а воно – восени, сьогодні, коли інші цвіте на зеленім лататті і давно вже не чути голосу їхніх найближчих сусідів-деркачів.

Гуска думала: що робити? Летіти з дітьми через три моря і так нелегко, а це, сьоме, сьогоднішнє, куди? Під крило його не візьмеш і на спину не покладеш – упаде. А тут на дзьобі уже зима, заплава замерзне – що тоді? Зимувати з малим? А вітер, а сніг, а мороз та лід, а лисиці, тхори, куниці, кібчики, прибудні коті, собаки, а мисливці, а їсти що? Пропали...

І старій гусці вперше не захотілося жити. Вона вважала себе довголітньою, бо прожила вже три літа і три зими. Тієї першої осені, коли вона молодою злетіла у перший свій вирій через три моря у тепле, з очеретів піднялася така стрілянина, що тепер із свого покоління лишилася вона одна... Спитати б кого старшого, що їй робити з оцим малим, так серед гусячого табуна не було жодного діда-гусака або баби.

Гуси до дідівства не доживали. Та й чоловік її – молодий, на вирій молодший від неї...

Гуска підняла крило і глянула на свого мізинчика: гусенятко кисло кліпнуло на маму і заснуло.

– Горе мені з тобою та й годі...

Знизу, з заплави, покотило волохатими хвилями, білими комірцями обпінився при воді очерет, нагнувся сухо над гускою, довгим листям своїм прикрив її всю на гнізді, і доки

він лежав під вітром, гуска скубула з очерету його бляшаного листа. хотіла було скубувати ще раз, але очерет підвівся. Гуска зачяїлась, коли вітер удруге нагне очерет і вона скубне із нього іще хоч листочок, та вітер раптово повернув і поклав очерет на порожні гнізда.

Між очеретом за лугами при озимині з прощального низького сонця вилетів з дітьми гусак – летів-летів і прилетів. Діти стали чиститись. Їхні набиті вола ходили під молодими жовтими дзьобами, наче діти цю ніч нікуди не збирались.

Гусенятко визирнуло з-під маминої ноги і побачило тата. А тато побачив його.

Він поправив крило і сказав мамі:

– Лети повечеряй. Але дивися, не попади під літак над озиминою.

– Добре, – сказала мама. – Лечу.

– Лети по сірому. По синьому не лети. І не кричи. Над очеретом бери праворуч вище: за очеретом в засідці вже троє.

Гуска полетіла. По ній кілька разів тарахнули, чи по ній, чи по табуну. Табун сів на гнізді-в'я. Гусак подивився: старих гусей не було – старі літають знизу. От їм і попало. «А де ж моя?»

Гусак випростав крило, випростав друге, обдивився свої крила ще раз і склав.

Крила були в порядку. Старші діти збились до купи, поховали дзьоби до крил, грілися і поговорювали між собою.

– Як-небудь перелетимо і це море, і це, і друге, і третє, якщо не зіб'ють, – сказав їм гусак і глянув на пізню свою осінню дитину. З горіхового неба стало накрапати. В гусенятка на дзьобику зависла крапельина, і в тій крапельині гусенятко роздивлялося свого тата: у тата були сторожки очі, висока очеретяна шия, татова шия ходила над гусенятком, поверталася над ним на кожен найнечутніший порух. Мав тато і високі м'які сірі груди: гусенятко пірнуло під них, і так йому стало

тепло, що воно відразу ж заснуло знову.

З поля від озимини тарахнуло, тричі тарахнуло і від очерету, діти висмикнули голови з крил і подивилися на тата:

- Летіти чи сидіти?

- Сидіть, - сказав їм гусак, хоч серце в самого забилося так, що гусенятко проснулося, вилізло з-під татових грудей, подивилося в його жовті очі і спитало:

- Чого так стукаєш своїми грудьми?

«Пропала», - подумав гусак, і цієї ж миті повітря зашуміло і, збиваючи волоття очерету, опустилася важко задихана гуска.

- Ой, - сказала вона.

- Ціла?

- Наче... Ой... Що робити?

- Бери дітей, і летіть. Я з малим лишимось тут і якимсь плавом будемо добиратись, доки воно підросте та стане на крила.

- Не полечу, - і її жовті, як і в тата, очі по краях взялися чорними обідками. - Буду з тобою і малим. А діти полетять з табуном.

- З яким табуном, куди? Глянь - одна молодь. Ти найстарша. От і лети. Поведеш. З малим ти не виживеш тут. Чула?

- Чула, - сказала гуска. - То що, вже збиратись?

- Збирайтесь. Надходить ніч і мряка. Підіймайтесь у мряці. Крізь мряку вас ніхто не побачить і не дістане.

- А якщо літаки?

- Тутешні літаки у мряці не літають. До ранку доберетесь до заповідника. Там сідайте сміливо і нікого не бійтесь. Підгодуйтесь. А далі від заповідника - морем. Над морем летіть низько. Над морем вас ніхто не зачепить. А там далі дивіться самі: вибирайте ночі лише дощові і темні.

- А як ти малого не доведеш і сам?

- Не бійся. Ти, головне, бережи табун і дітей. Будь хитра і обережна. А я постараюсь на весну прилетіти до вас з малим. Мале, дивися, в нас яке - тільки народилося, а вже говорить. Гусачок!

Гуска підійшла до гусенятка і, сколупнувши з його дзьобика шкаралупку від яйця, сказала:

- Краще б ти не родилося і не говорило....

Серед ночі гуси знялися і полетіли. Гуска повела їх крізь мряку у небо і не втрималась, крикнула щось своєму гусакові на прощання. І як тільки крикнула, - відразу ж від озимини

і очерету по ній і по табуну затарахкало мокро і сліпо, як-небудь і неприцільно.

Гусак витягнув шию. Було тихо. Шепотів очерет. Потім почувся крик. Гусак дослухався. Ні, той крик був не гусячий, а людський. «Видно, попали по своєму, - подумав гусак, - вночі ж то не видно, де небо, а де земля». Гусак нагнув шию і послухав, чи дихає гусенятко.

З відльотом табуна гусак відчув, як ніч раптом поважчала і стала тиснути своєю мокрою темінню на гніздо, темінь залазила йому в спину і крила, наче хотіла сховатися в ньому і хотіла обсохнути в його пір'ї. Колись веселий, дорогий гусям очерет мовчав тепер над гусаком відчужено і вороже, і темно говорила до когось вода. Перед гніздом з рибиною в зубах випірнула ондатра, ненажерливо подивилася на гусака, бо ондатра знала - гусак лишився з малим сам. Гусак засичав на ондатру: мовляв, мало тобі риби в заплаві, а ти ще й мого гусенятка хочеш? Лише підпливи - вб'ю!

Ондатра почула це і пірнула додому. Та ненадовго. За хвилину ондатр з'явилось двоє і, малюючи вусами воду, вони стали наближатись до гусака. Гусак засичав з усіх сил, гусенятко забилося йому під живіт, під лапи, заплакало-запицало, а дощ прибував з ночі, гніздо підпливало, ставало легшим, ось-ось гніздо попливе за водою. З'явилась видра, ондатри - тікати, видра - за ними, повпірнали і ті, і та, і не стало їх більше чути.

Гусак обгорнув крилами гніздо з гусенятком і, відштовхуючись лапами об ворожу заплаву воду, вивів гніздо на струмись ріки. На струмені вода була не така, як при очереті. При очереті вода комизиста, вредна, то якийсь корінь чи яма - і вода там вирує, сердиться, вічно щось їй не так; на струмені вона гінка і вільна, вона, ця струмінна вода, не питає, хто по ній пливе і до кого, летить вона вільно під осінньою ніччю, аж дно під цією водою дзвенить. І що їй до того, що гусак править по ній крилами своє гніздо з гусенятком посередині?

На струмені гусакові відлягло від серця, і він вів гніздо, не підштовхуючи його лапами: гніздо несло перед очима в бистру темінь, і гусенятко не могло надивитись на свого зграбного тата.

Михайло ТРАЙСТА

ВЕЛОСИПЕД

Миколка стояв, мов зачарований, перед вітриною магазину і дивився на червоний велосипед, що виблискував сонячними блискучими промінцями й ніби-то, посміхаючись до нього, нашіптував: «Відзавтра ти мій господар!»

Ох, відколи він мріяв мати свій власний велосипед... І ось накінець-то завтра його мрія здійсниться. Відзавтра він стане власником цього червоно-блискучого велосипеда. Вже минає зараз півтора року, відколи він щодня приходив до магазину спеціально для того, щоб подивитись на «свій» велосипед.

Відколи велосипед появився у вітрині магазину, Миколка почав економити на всьому, а протягом літніх канікул випасав ягнят вуйка Микити і так, збиваючи гріш до гроша, разом із сотнею леїв, яку подарував йому сьогодні вранці дідусь, зібрав гроші на велосипед і відзавтра він зможе ганяти ним вулицями села та шкільним подвір'ям на заздрість своїм однокласникам, з яких тільки

Андрійко та Василько мають власні велосипеди, але що то за велосипеди... У Андрійка «Пегас», а у Василька «Тоган», хіба можуть рівнятися їхні велосипеди з його «Монтенбайком». Двадцять вісім передач...

- Двадцять вісім, - ліз хоч би й на Кичеру, - прошепотів гордо Миколка і глянув на табличку що висіла на дверях магазину.

«Відкрито:

Понеділок-п'ятниця від 9 до 17.

Неділя - вихідний.»

- Ех, не була б сьогодні неділя!.. Але до завтра вже й не так далеко. А завтра... - зітхнув Миколка і попрямував до церкви,

бо тут люди зараз з церкви виходять, а він попід магазином швендяє.

Перед тим, як мав кінчати недільне богослужіння, священник оголосив:

- Дорогі християни! В сусідньому селі люди потерпіли від стихії, вода зруйнувала їхні хати, затопила поля. Їм потрібна допомога. Ми повинні їм допомогти, тому що вони наші брати і сестри во Христі.

Слова панотця доторкнулися найтонкішої струни душі хлопця - любові до ближнього. На мить його душу опанував неспокій. В сусідньому селі в нього багато друзів, їм потрібна матеріальна допомога, а він може допомогти їм, але тоді йому треба забути про велосипед...

Але тільки на мить, бо в наступну хвилину Миколка підійшов до панотця і простяг йому цілий жмут грошей.

- Звідки в тебе, синку, такий капітал? - посміхнувся священник.

- Я хотів собі велосипед купити, - посміхнувся весело Миколка.

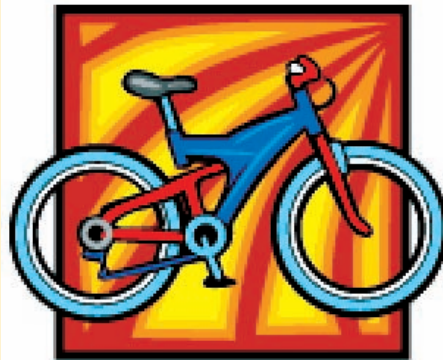
- І ти впевнений, що хочеш подарувати ці гроші для потерпілих?

- Так! - переконано відповів Миколка.

- Хай Господь Бог благословить тебе, синку! Надіюсь, що багато людей візьмуть приклад з тебе, що ти не пожалів грошей для своїх ближніх, хоча через це не здійсниться твоя мрія.

Наступного дня священник покликав Миколку до себе і подарував йому свій велосипед.

- Я вже старий, синку, для велосипеда і він зараз чи не мій ровесник, але солідний, таких вже тепер не виробляють. Ти ще багато накатаєшся на нім!

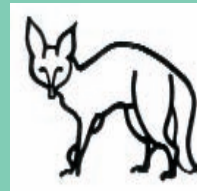

І граємося, і вчилимося!

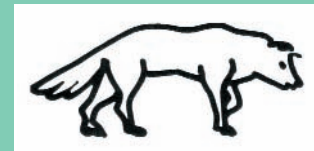
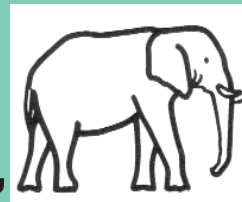
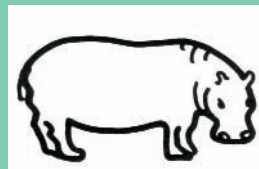
ТРАМВАЙЧИК

1. Уважно прослухайте (прочитайте) віршик Анатолія Камінчука У вагоні «Трамвайчик»:

Дзінь-дзелень!
– біжить трамвайчик,
У вагоні лис і зайчик,
Бегемотик, слоник, котик,
Песик, вовчик, коник, кротик.
– Не дивуйтесь! –
каже зайчик. –
В зоопарк іде трамвайчик.

і

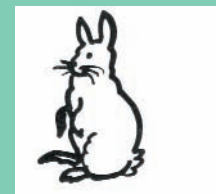
2. Запам'ятайте незнайомі вам слова:
- бегемотик (бегемот) , по-румунськи *hipopotam*, живе в Африці;
- слоник (слон), по-румунськи *elefant*, живе теж в Африці;
- кротик (кріт), по-румунськи *cărtița*, а по-діалектному киртина. А ще як?

3. Розгляньте уважно малюнки і запам'ятайте, як виглядають звірі, яких ви ніколи не бачили.

4. Вивчіть віршик напам'ять і прочитайте його з допомогою малюнків.

– Не дивуйтесь! –

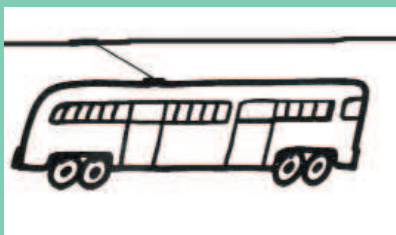
каже

Трамвайчик

Дзінь-дзелень!

– біжить

В зоопарк іде

5. Чому поет не вживає нормальні форми слів, а їхні зменшені форми: не трамвай, а трамвайчик, не засць, а зайчик, не бегемот, а бегемотик (та інші)?
6. Звірятка з віршика ворогують чи дружать між собою і разом їдуть в зоопарк?
7. Чи були ви в зоопарку? Яких звірів ви там бачили?

Подав І. Ребошанка

Марія ЧУБІКА

У ГОСТЯХ

У Михайлика подвійна радість: відсьогодні у нього канікули, завтра він поїде до бабусі в село. Він живе у великому місті, де завжди шумно, а в селі море зелені, чисте повітря, добрі друзі, а головне – тиша, не чути безперервний гул машин.

А ще у нього там живе прадід, дідусів батько, якому цього літа виповнюється вісімдесят дев'ять років. Він живе сам, бо бабуся і Михайликів дід вже давно відійшли у вічність, про нього дбає його невістка, тобто Михайликова бабуся. Час від часу його відвідують внуки й правнуки, але він вважає себе дуже самотнім через те, що він зовсім глухий і ніхто з ним не може порозумітися.

Ще маленьким Михайлик питав бабуся:

– Чому прадід все кричить: «Га? Не чую!»

– Тому, що він зовсім не чує, - відповідала вона.

– Але в нього є вуха! – не втихав малий.

І тоді бабуся довго пояснювала йому, розказуючи пригоду з війни, в якій дідусь брав участь. Недавно він був нагороджений ювілейною медаллю, якою він дуже гордився, показував усім сусідам і, як дорогоцінний кришталевий сувенір, клав у коробку.

І от Михайлик уже в бабусі. На запитання внука, коли він зможе відвідати прадіуса, бабуся відповіла:

– Сьогодні відпочинеш, а завтра вранці будеш у нього.

Вдосвіта, коли сонечко умивало у вранішній росі своє личенько, хлопець вже бігав босоніж по саду. Після сніданку подалися до прадіуса.

Побачивши правнука, старі очі заступили гарячі сльози, сльози радості, що дожив бачити не лише своїх внуків, а й правнуків. Опісля прадіусь виніс дорогоцінну коробку, тремтячими руками відкрив її і простяг хлопцеві свою, можливо, останню

нагороду за відвагу під час Другої світової війни. Хлопець узяв у руки медаль, яка сонячним сяйвом блищала у його малих долоньках. Він усміхнувся і поцілував старенького, який почепив медаль йому на груди.

Після обіду Михайлик пішов до річки порибалити і похвастатися перед хлопцями прадіусевою медаллю.

Гаряче сонечко ліниво спускалося за обрій, а тепла вода манила хлопців до себе. Вони, як по команді, роздягнулися і шубовснули один за одним у воду. Останнім стрибнув Михайлик, тому що сховав медаль. Дуже приємно почували себе хлопці у нагрітій сонцем воді. Не зчулися, як пробіг час, а сонечко вже було далеко за обрієм. З берега крикнула тітка Анна і всі вони, як один, вийшли з води, скоро одяглися і подалися по домівках.

– А дідова медаль де? – строго запитала бабуся, подаючи обід.

– Ой, я забув там, на березі, - скрикнув і розплакався, – я йду тепер, – додав.

– Тепер вже пізно, вранці підеш, – додала розгнівано баб уся.

Вже в ліжку картав себе хлопець:

– Як я зміг забути, ну як?!

Сон минув їхню хату: Михайлик вертівся у ліжку і шепотів:

– Боже, дай, щоб я знайшов її, і обіцяю більше ніколи не забувати її, ніколи!

Коли сонечко вставало з-за Кимпи, його зморив сон і приснилося йому, що він вже на березі річки шукає медаль і не знаходить. Значить, медаль хтось знайшов і взяв... Хлопець розплакався і пробудився. Скоро встав і рушив з бабусяю до річки. Спустилися берегом і здалеку побачили яскраву золоту цятку на гілці верби.

– Я знайшов її, я знайшов! – радо скрикнув хлопець і кинувся у той напрямок.

Цікаво знати!

Перша повітряна куля

Перша повітряна куля була побудована у 1783 році французькими винахідниками – братами Жозефом Мішелем та Жаком Етьєном Монгольф'є.

Для того, щоб куля стала легшою, аніж повітря, брати наповнили її гарячим димом.

Перший політ такої кулі (без людей) відбувся 5 червня 1783 року.

А через декілька місяців – 21 листопада 1783 року – у небо Парижу злетіла куля, на борту якої знаходилися люди.

На честь винахідників цей повітряний апарат був названий монгольф'єром.

майже у зріст людини, а також безліч спиць і нагадувало павутину.

У 1876 році з'явилася ланцюгова передача.

Перший пароплав

Появу пароплава відносять до початку 19 століття – часу, коли розпочалося виробництво парових машин.

Саме тоді, у 1807 році, американський винахідник Фултон першим у світі побудував річковий колісний пароплав «Клермонт».

У своєму першому рейсі річкою Гудзон від Нью-Йорку до міста Олбані пароплав рухався зі швидкістю 5 вузлів (тобто біля 9 кілометрів на годину).

Перший велосипед

Слово «велосипед» перекладається як «швидка нога».

У Росії перший велосипед був побудований кріпосним майстром Артамоновим у 1801 році.

Зроблений він був із заліза, важив більше 40 кілограмів й називався словом «самокат».

Наступним був «костотряс» – важка машина, окута залізом.

Після цього з'явився так званий «паук», який мав дуже велике колесо –

Перше у світі колесо

Одне з найбільших винаходів людства – колесо – з'явилося у Месопотамії в середині четвертого тисячоліття до нашої ери.

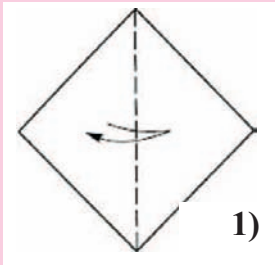
Спочатку колесо являло собою диск, насаджений на вісь. Попередником колеса вважається дерев'яна ковзанка, яку підкладали під вантаж.

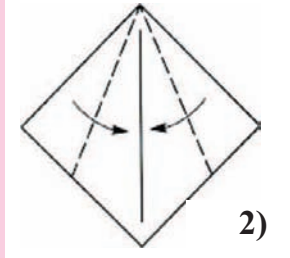
Зроби своїми руками!

Паперовий слоник

1. Спочатку слід зробити базову форму «повітряний змія». Для цього:

1)

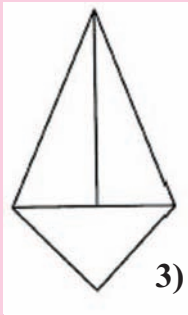

2)

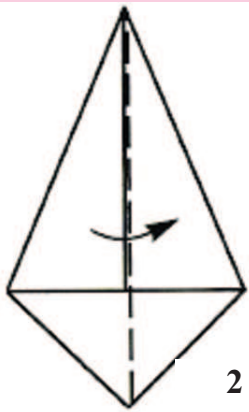
1) складіть квадрат ромбом. Перегніть його по діагоналі;

2) опустіть верхні сторони від вершини верхнього вугла до лінії згину;

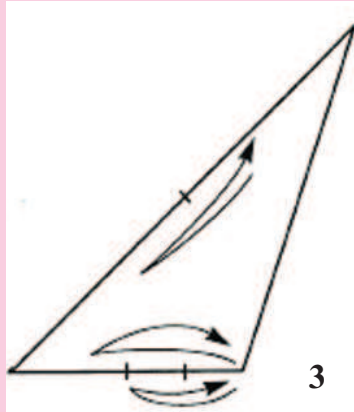
3) базова форма дійсно нагадує повітряного змія. Переверніть базову форму прямим кутом уверх.

3)

2

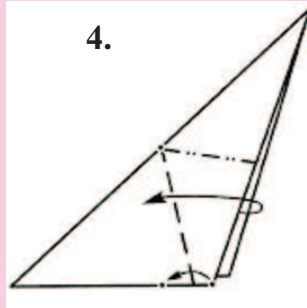
3

2. Зігніть форму змія наполовину.

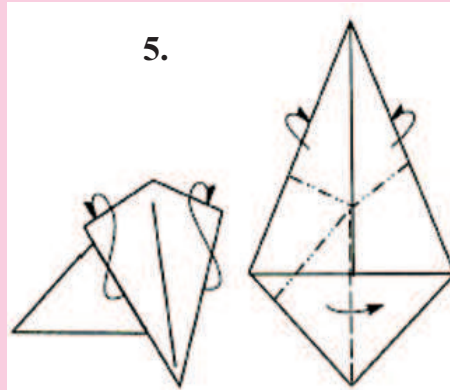
3. Перегніть довгу сторону наполовину. Перегніть і коротку сторону наполовину, а потім намітьте згином половину сторони.

4. Відкрийте кишеньку, поєднуючи вугол із отриманою точкою на нижній частині. Опустіть верхній вугол.

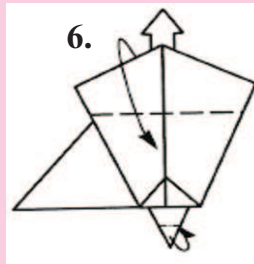
5. Вивертаючи опущений вугол, зігніть фігурку по згинах, вказаних на правому малюнку. Верхній вугол буде на другій

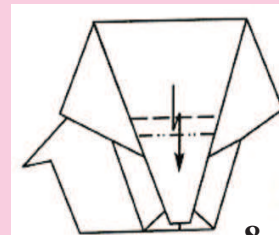
4.

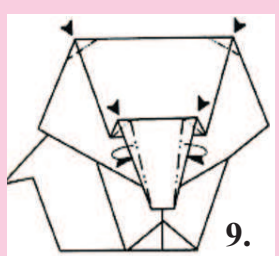
5.

6.

8.

9.

стороні роботи.

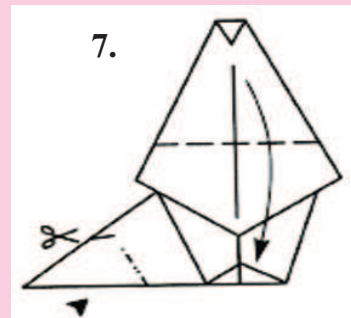
6. Зігніть маленький вугол від себе. Опустіть верхню частину, піднімаючи зігнуту на іншу сторону частину.

7. Зробіть надріз і увігніть

нижній вугол. Опустіть верхню частину.

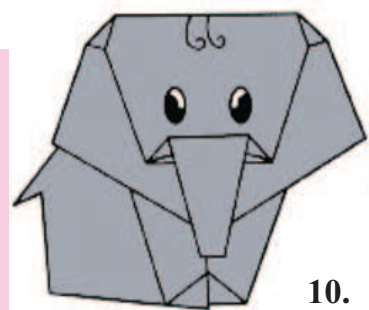
8. Зробіть складку-блискавку, відокремлюючи хобот.

9. Увігніть вугли. На хоботі згин починається з нижніх вуглів.

7.

10. Слоник готовий!

10.

Сторінка народознавства

СВЯТО СПАСА

(Преображення)

14 серпня святкується Перший Спас або, як його називають у народі, свято Маковія, Медовий Спас, Спас на воді. У нього не випадково кілька назв, бо на цей день припадає кілька свят.

Другий Спас – це свято Перетворення Спаса нашого – Ісуса Христа, яке ми відзначаємо 19 серпня. Він же – яблучний Спас, найважливіший із трьох. За церковними переказами, колись дуже давно в цей день узяв Ісус Христос Петра, Якова та Івана й повів їх на високу гору. Там він прямо на очах у здивованих людей змінився: обличчя його засяяло, одяг став білим, аж ясним. До того ж явилися їм Мойсей та Ілля й повели розмови з Ісусом Христом. А з хмари почувся голос: «Це Син мій улюблений, у котрому має благословення. Його слухайтеся». Ось яке Преображення Сина Божого мається на увазі. Це видіння є часткою того вічного щастя, яке буде для кожного нагородою за вірність Богові.

У церкві в цей день святять фрукти (груші, яблука), мед і жито-пшеницю. Зважаючи на велич свята, піст дещо слабший: дозволяється їсти рибу, уживати олію та випити трішки некріпленого вина.

На святковій літургії священник обов'язково читає уривок з Євангелії від Матвія, де розповідається про

Преображення Ісуса Христа на очах Петра, Якова та Івана. Саме від цього дня можна їсти яблука. Колись давно ніхто не дозволяв собі до яблучного Спаса навіть скуштувати яблучка. Вірили, що це неабиякий гріх. Щоправда, варто взяти до уваги, що не було за старих часів такого розмаїття ранніх сортів яблук, та й погодні умови були дещо інші. А вже тепер мало хто дотримується такого, з погляду сучасної людини, трохи дивного звичаю.

Існує така легенда: на Спаса ходить Бог раєм та роздає дітям яблука, але не всім, а тільки тим, чий матері дотримувалися звичаю і до яблучного Спаса не куштували яблук. Якщо мати порушила правило, її дитина гостинця не отримає. Свідома відмова матері від ласування яблуками до цього дня певною мірою схожа на піст на згадку про втрачену дитину, яка померла ще малою.

Здебільшого родина урочисто сідає за стіл після повернення із церкви. Яблука під час цього святкового обіду найкраще смакують зі свяченим медом.

Цього дня поминають померлих родичів. Це третій день протягом року, коли забуті покійники можуть вийти на землю. Боятися цієї події не треба, просто треба вчасно поминати померлих, згадувати їх добрим словом – і в цьому разі вони ніколи живих людей не турбуватимуть.

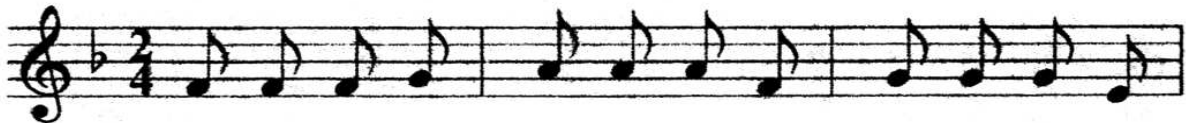

Паляниця

Рухливо

Слова В. Дерія
Музика З. Присухіної

Смач - но пах - не па - ля ни - ця вдо - ма на сто -

лі. Це із но - во - ї пше - ни - ці ми спе - кли са -

мі. Па - ля - ни - ця, па - ля - ни - ця – сві - жий мед і

мак. // твій чу - до - вий смак!

Смачно пахне паляниця
Вдома на столі.
Це із нової пшениці
Ми спекли самі.

Приспів: Паляниця, паляниця –
Свіжий мед і мак.
Паляниця, паляниця –
Твій чудовий смак!

Хай радіє у світлиці
Мама дорога,
Щоби завжди паляниця
На столі була.

Приспів.

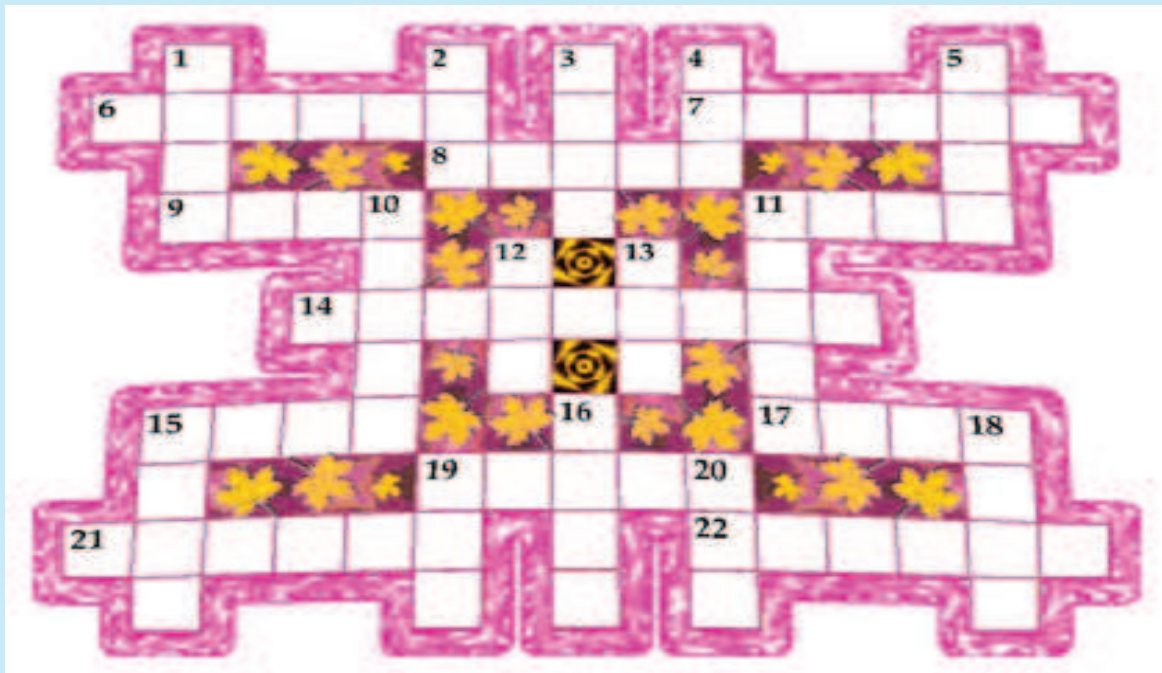

Розмалюю сторінку

Розв'яжіть кросворд!

Горизонтально:

6. Зубатий Мартин,
Всі з ним на «Ви».
Як лежить - не наступай -
Дасть по лобі, так і знай.
7. Довгий зелений, добрий солоний,
Добрий і сирий, хто він такий?
8. Що стоїть під лавою з чорною халявою?
9. Що за кіт: на зебру схожий,
Але зебру зжерти може?
11. Зірочки яскраві бігають по парі.
То світять не Стожари - Автомобільні ...
14. Що за диво: ковпачки
Висунули язички,
Лілові віночки,
Лісові ...
15. Реве віл на сто гір,
На сто кроків,
На сто потоків.
17. Кривеньке, маленьке, всеньке поле
збігає і з жінцями обідає.
19. Без сокири і дрючків ставить міст
через річки.
21. З Африки цей звір плямистий,
Серед звірів він найвищий.
22. Має кришку і коліно,
Поважає гігієну,
А як буде щось брудне -
Побурчить і проковтне.

Вертикально:

1. Яку річку можна переламати?
2. Чорна корова всіх людей поборола.
3. У воді водиться,
З хвостом родиться,
А як виростає,
Хвіст пропадає.
4. Два ряди білих сорочок,
між ними фартушок.
5. П'ять жердинок,
Сім пташинок,
І виспівують усі:
До, ре, мі, фа, соль, ля, сі.
10. Що на базарі не купиш?
11. З молоком, а не коза,
З корою, а не лоза.
12. Стоїть дуб, а в нього 12 гілляк,
На кожній гілляці по 4 гнізда,
А в кожному гнізді по 7 яєць.
13. Мене просять і чекають,
Як прийду - всі утікають.
15. Стоїть при дорозі на одній нозі
і шапочку має, та нікого не вітає.
16. Однорукий здоровило
Має надзвичайну силу.
Де працює цей колос,
Виростає хмарочос.
18. Що двічі родиться, а один раз помирає?
19. На городі тичка, на тичці капличка,
а капличка не пуста - діточок там більше ста.
20. Виріс дубок:
Тільки корінь та пеньок.
Діти кажуть: «То не дуб,
То росте у роті ... ».

Пишаємося нашими дітьми!

Ми всі діти українські,
Український славний рід,
Дбаймо, щоб про нас, маленьких,
Добра слава йшла у світ.

Дбаймо, щоб той скарб любові,
Що нам Бог в серця вселив,
Рідну землю й рідий нарід
Прикрасив і збагатив...

Юрій Шкрумеляк «Ми всі діти»

Деніса Якобчук, 7 років,
Тетяна Логош, 10 років.

Ілля Октавіян Хащик,
4 клас, с. Поляни

Виступ дітей з с. Летя Тулчанського повіту,
які вивчають українську мову